

Vojenství u nás a v cizině.

Cha—:

Rakouská armáda a její organisace.

Po ukončení světové války a po rozpadení staré říše rakousko-uherské mladá republika Rakouská překvapena událostmi a pro svou nevyhraněnou vnitřní politiku nemohla se dlouho rozhodnout na způsobu, jak zajistit brannou schopnost státu. Ze zbytku staré rak.-uherské armády byla organisována v jednotlivých místech lidová obrana „Volkswehr“, jejímž úkolem bylo zabezpečit majetkovou jistotu jak jednotlivců, tak i státu, která byla vlivem pokleslé morálky po skončení světové války ohrožena. Byly to původně menší oddíly, později sloučené v prapory, které byly jejich nejvyšší organizační jednotkou. Lidová obrana se však stala brzy v rukou jejího organisátora a velitele, soc. dem. tajemníka dr. Deutsche gardou sociálně demokratické strany a její vojenské rady v součinnosti s dělnickými radami se staly mocným politickým činitelem, jemuž tehdejší socialistická vláda musila ustupovat nejen ve věcech vojenských, ale i v různých věcech státní správy.

Tyto poměry donutily vládu k definitivnímu řešení otázky branné moci a tak v únoru 1919 byl vydán zákon, kterým bylo rozhodnuto, že rakouské vojsko bude organisováno na základě miličnín se všeobecnou brannou povinností, se 4měsíční služební dobou a s celkovým stálým počtem 24.000 mužů.

K uskutečnění tohoto zákona však nedošlo jednak pro odpor lidové obrany, jednak proto, že miličnín systém odporoval ustanovení právě parafované mírové smlouvy st. germainské, která přesně stanovila meze, v kterých mohla být příští rakouská armáda budována.

Velmocmi bylo mírovou smlouvou povoleno Rakousku udržovati, a to výhradně k zajištění pořádku na území státu a k ochraně hranic, armádu organisovanou na dobrovolnickém systému, s dlouholetou služební dobou, nejméně 6letou, jejíž počet nesmí přesahovat 30.000 mužů i s 1500 důstojníků. Smlouva také přesně stanovila počet a druh zbraní (34.500 pušek, 450 lehkých a těžkých kulometů, 60 minometů a 90 děl polních a horských) a také počet střeliva pro každou zbraň, který může armáda udržovat. Ostatní válečný materiál musil být zničen anebo odevzdán velmocem.

Nad prováděním znění mírové smlouvy bděla mezinárodní komise.

Po podepsání mírové smlouvy v září 1919 zahájilo Rakousko přípravné práce k organisaci nové armády, která by odpovídala podmínkám mírové smlouvy. Rozpuštěno postupně lidovou obranu, což se nedálo bez jejího odporu, a v březnu 1920 byl vydán branný zákon, který byl později doplněn a pozměněn novelami z r. 1921, 1923 a 1925 a dal organisaci základ rakouskému spolkovému vojsku.

Rakouské spolkové vojsko podle tohoto zákona bylo organisováno v 6 smíšených brigád, skládajících se ze 2 pěších pluků, 1 cyklistického praporu, 1 samostatného praporu, 1 eskadrony, 1 dělostřeleckého oddílu o 4 bateriích, 1 ženijního praporu, 1 telegrafní, automobilové a vozatajské roty. Zbytek dělostřelectva povoleného mírovou smlouvou byl sloučen v samostatném dělostřeleckém pluku.

Spatná hospodářská a finanční situace státu, jeho finanční závislost na velmocích a celkem klidná vnitropolitická a zahraniční politická situace byla příčinou, že se Rakousko nesnažilo s počátku překročit hranice vymezené mírovou smlouvou, ba ani početní stav udržované armády nedosáhl povoleného počtu.

Zrušením mezinárodní kontroly r. 1927 nabylo Rakousko sice určité volnosti v řešení otázek brannosti, ale snahy ty byly ohraničeny finančními možnostmi.

K zabezpečení branné schopnosti se uchýlilo Rakousko ke způsobu, který nevyžadoval velkých finančních nákladů, t. j. k organisaci branných svazů, které měly za účel rozšířit brannou základnu a také ukrýt část zbraní před mezinárodní kontrolou. Byla to především domobrana (Heimwehr), vzniklá již v dobách popřevratových, s počátku bez politického zabarvení, která se však později stala v rukou vlády hrází proti šířícímu se nebezpečí sociálně demokratickému, dále sociálně demokratický ochranný svaz (Schutzbund) a úderné oddíly národně socialistické strany dělnické (S.A.), k nimž v pozdějších letech přistoupily Ostmärkische Sturmsharen a Freiheitsbund.

Branné svazy pracovaly v těsném styku s vojenskou správou. Za její finanční podpory pěstovaly vojenský výcvik, brannou výchovu mládeže a připravovaly tak zálohy vojensky vycvičeného mužstva mimo vlastní vojsko. Nevýhodou však bylo, že se svazy staly stranickými spolky a každý z nich orgánem jedné z politických stran a nástrojem vůdců stran k uplatňování jejich vůle. Revnivost politických stran vyvrcholila v občanské válce v únoru 1933, která skončila rozpuštěním všech politických stran a branných svazů s tendencí levicovou a velkoněmeckou.

V době vnitropolitických nepokojů r. 1933 byl utvořen ze spolehlivých jednotek branných svazů organisovaných ve vlastenecké frontě ochranný sbor (Schutzzkorps), vojensky organisovaný a vyzbrojený podle vzoru italské milice, jako záloha státní exekutivy. Tento sbor je novou složkou branné moci, která může kdykoli rozmnožit počty vojska a které mohou být svěřeny úkoly, jako střežení hranic, železnic atd., aby bylo ulehčeno plní armádě.

Změněné vnitropolitické situace a hrozícího nebezpečí připojení Rakouska k Německu využilo Rakousko k změně dosavadního branného systému. V srpnu 1933 požádalo velmocí Velkou Británii, Francii a Itálii o povolení zvýšení počtu vojska. Velmocí povolí tehdy Rakousku na přechodnou dobu zvýšení početního stavu o t. zv. asistenční sbor (Assistenzkorps) v síle 8.000—10.000 mužů, doplňovaný dobrovolníky s 5měs.,

nejvýše 6měsíční služební dobou, která může být výjimečně prodloužena na 12 měsíců, s tou podmínkou, že nebude překročen mírovou smlouvou povolený počet 30.000 mužů.

Mužstvo asistenčního sboru bylo zařadeno do postavených již jednotek a označeno jako mužstvo „A“ na rozdíl od mužstva „B“ s dlouholetou služební dobou. Tímto opatřením učinilo Rakousko s vědomím velmocí první krok k přechodu k všeobecné branné povinnosti, neboť pozměnilo dosavadní doplňovací soustavu s dlouholetou služební dobou a zavádí pro část mužstva krátkodobou službu s dvěma ročními nábery po 8000 mužích. Tento krok má velký význam pro tvoření vycvičených záloh, neboť tímto způsobem je umožněno vycvičit ročně 16.000 mužů ve zbraní.

Rakousko však i tajně bez svolení velmocí porušovalo již dříve závazky mírové smlouvy, neboť:

udržovalo na zákonitěm podkladě vojensky organizované branné svazy,

organizovalo tajně vojenské letectvo ve skrytých vojenských jednotkách, výcvikových oddílech (Lehrabteilung II, III), později pojmenovaných armádními oddíly OPL. (Heeresluftschutzabteilung 1 a 2), udržovalo protiletadlové dělostřelectvo, ač doplňkem mírové smlouvy z r. 1926 bylo Rakousku povoleno organizovat jen pasivní OPL.,

udržovalo ve výzbroji děla větších ráží, než bylo mírovou smlouvou povoleno,

výrobu válečného materiálu neomezilo jen na státní továrnu, jak mírová smlouva stanovila, nýbrž vybudovalo rozsáhlý zbrojní průmysl (arsenál ve Vídni, zbrojovka v Hirtenbergu, v Steyeru, ve Vídeňském Novém Městě, továrna na děla v Kapfenbergu a továrna na letouny v Hirtenbergu) a

dováželo válečný materiál, hlavně letouny, děla a obrněná auta, ze zahraničí (z Itálie), ač dovoz i vývoz válečného materiálu mírová smlouva zakazovala.

K porušování mírové smlouvy bylo Rakousko vedeno hlavně příkladem tajného zbrojení Německa, které vystoupilo nepokrytě s vyhlášením všeobecné branné povinnosti 16. března 1935. Od té doby se Rakousko dožaduje na mezinárodním fóru povolení všeobecné branné povinnosti a odvolává se na to, že je ohrožena jeho samostatnost německým zbrojením.

Rakouští politikové prohlašují, že nebudou následovat příkladu Německa, nýbrž budou se snažit dosíci svého požadavku dorozuměním. Jejich snahy se nesetkávají s výslovným odporem velmocí, které mají zájem na existenci nezávislého Rakouska, a na konferenci zástupců Anglie, Francie a Itálie ve Strese bylo hledáno společné stanovisko k této otázce.

Přes to, že se státy organizované ve Společnosti národů, snad mimo státy Malé dohody, které by kladly jistě určité podmínky, nestavějí výslovně záporně k požadavku Rakouska, zdá se, že jeho volání po všeobecné branné povinnosti je prozatím rázu více demonstračního.

Zavedení všeobecné branné povinnosti v Rakousku stojí v cestě dnes vážné překážky, a to jak rázu politického, finančního, tak i materiálního. Dnešní režim si není jist svou převahou nad živly nepřátelskými, ať již národně socialistickými, které pracují pro připojení k Německu, neb sociálně demokratickými, které se snaží o nastolení režimu sociálně demokratického.

Rakousko by se za těchto okolností vydalo v nebezpečí, že by se zavedením všeobecné branné povinnosti dostaly do armády živly politicky nespolehlivé a nynějšímu režimu nepřátelské. Sám inspektor branných svazů gen. Königsbrunn prohlásil, že zavedení všeobecné branné povinnosti není ještě aktuální, protože část rakouského obyvatelstva není ještě zralá, aby ji mohla být dána do rukou zbraň, a že je třeba dříve vyloučit ty, kteří se dosud nedovedli rozhodnout pro nezávislost Rakouska a pro nynější režim.

Přikročí-li Rakousko přes to k zavedení všeobecné branné povinnosti, bude musit najít způsob, jak převychovat část mládeže před vstupem do vojska, jak ji politicky usměrnit a vyloučit živly nespolehlivé. V denním tisku se píše o možných způsobech řešení tohoto problému, z nichž jedním je kombinace všeobecné branné povinnosti s povinnou pracovní službou. Mužstvo by během pracovní povinnosti, která by předcházela před vojenskou službou, bylo podrobeno ideové a kázeňské výchově a doba pracovní služby (jeden rok) by dostačila k tomu, aby nespolehliví jednotlivci, které se nepodařilo převychovat, mohli být vyloučeni.

Další překážkou zavedení všeobecné branné povinnosti je odpor branných svazů a jejich vůdců, kterým jsou branné svazy oporou, dodávající jim důrazu v jejich vnitropolitickém rozhodování a tím upevňující jejich politické postavení. Vůdce se obávají, že by zavedení všeobecné branné povinnosti mělo za následek rozpuštění svazů, a nepřestávají prohlašovat, že se rozpustit nedají. Nedá se také očekávat pro jejich velký vliv na vnitřní politiku (je to zejména domobrana), že by k jejich rozpuštění došlo, nýbrž že otázka ta bude řešena po způsobu italském, t. j. že budou jednotky branných svazů zařaděny jako takové jednotky do rámce armády.

Dnešní hospodářská situace, třebaže se v poslední době poněkud zlepšila, nezdá se taková, aby Rakousko bez velkých obětí mohlo nejen vybudovat, ale také udržovat 60tisícovou—70tisícovou armádu. Odborníci vypočítávají, že by si první náklady na rozšíření armády na podkladě všeobecné branné povinnosti vyžádaly nejméně 400 mil. šilinků a že by udržování této armády stálo ročně 126 mil. šilinků, což by bylo neobyčejným zatížením státních financí.

Netřeba zapomínat, že Rakousko nemá dostatek výstroje, výzbroje, hlavně těžkých děl, leteckého materiálu, obrněných vozidel, a dále, že by si ubytování nových jednotek vyžádalo značných nákladů, neboť velká část vojenských budov byla zabrána pro jiné účely a není již majetkem vojenské správy.

Vojenská správa naráží dále při rozšiřování armády na velmi závažnou překážku, t. j. na nedostatek velitelského sboru. Armáda neměla na základě mírových smluv možnost vychovávat dostatečný počet velitelského dorostu a tak dnešní důstojnický sbor, pocházející většinou ze staré rakousko-uherské armády, je přestárlý a nižších důstojníků je všeobecný nedostatek. Vojenská správa se snaží v poslední době tomuto nedostatku čelit tím, že zřídila vojenskou střední školu v Liebenau a zvýšila počet žáků ve vojenské akademii ve Vídeňském Novém Městě. Aby si zajistila dorost záložních důstojníků, zavedla opět školy pro jednoroční dobrovolníky a dovolila dobrovolnou účast záložních důstojníků při cvičeních, ale nedostatek takového rázu a rozsahu se nedá v krátké době odstranit.

Z toho, co bylo uvedeno, se dá soudit, že Rakousko nemůže tak rychle přistoupit k zavedení všeobecné branné povinnosti, jako to učinilo Německo, hospodářsky silnější a politicky ucelenější, nýbrž, že je třeba splnit dříve nutné předpoklady.

Vojenská správa chápe také své těžkosti, a proto se rozhodla začít postupně budovat armádu v mezích nynějších možností. Dne 1. června t. r. byl vydán reorganizační plán, podle kterého rakouská armáda bude organizována v 7 pěších divisí, v 1 rychlou divisi, v letectvu a v armádní jednotky.

Pěší divise bude mít 3 pěší pluky o 3 praporech, divisi dělostřelectvo (1 lehký dělostřelecký pluk o 3 oddílech po 3 bateriích), ženijní prapor, telegrafní a automobilový oddíl.

Z pěších divisí má být prozatím postaveno 6 z dosavadních 6 smíšených brigád, tím, že bude doplněn počet pěších pluků ze samostatných praporů, dále brigádní dělostřelecké oddíly budou rozšířeny na pluky a z telegrafních a automobilních rot brigád budou postaveny oddíly.

Vozatajské roty byly již dříve zrušeny a jejich funkci, správu a evidenci vozatajského materiálu převzaly dělostřelecké pluky.

Rychlá divise má mít toto složení:

- 1 motorisovaná myslivecká brigáda,
- 2 jezdecké pluky,
- 1 prapor útočné vozby a
- 1 motorisovaný dělostřelecký oddíl.

Rychlá divise bude nově postavena jednak z dosavadních motorisovaných praporů 1 až 4, v které byly přeměněny již dříve cyklistické prapory 1 až 4, dále z brigádních eskadron, z nichž budou postaveny 2 jezdecké pluky, a z motorisovaného dělostřelectva od samostatného dělostřeleckého pluku.

Prapor útočné vozby bude nově postaven.

Letectvo se bude skládat:

- z velitelství letectva — dosavadní velitelství OPL. (Luftschutzkommando),
- ze 2 leteckých pluků ve Vídni (Linci) a Št. Hradci; budou postaveny z dosavadních armádních oddílů OPL. (Heeresluftschutzabteilung 1 a 2),
- z armádního oddílu OPL. (Heeresfliegerabwehrabteilung), organisovaného z dosavadní baterie OPL. a rot kulometů OPL., ke kterým má být přičleněna jedna stíhací letka.

Armádní jednotky budou tvořeny:

- samostatným dělostřeleckým plukem, vybaveným hrubým a těžkým dělostřeleckým materiálem,
- armádním telegrafním oddílem,
- armádním ženijním oddílem,
- mostním praporem a
- oddílem pro válečné vyměřování.

Armádní telegrafní a ženijní oddíl představují výcviková a materiální střediska ženijního a telegrafního vojska.

Současně bylo podrobena reorganizaci ústředí vojenské správy, ministerstvo zeměbrany. Dosud bylo ministerstvo zeměbrany organisováno ve 2 odbory, mimo prezidiální kancelář a právní oddělení. Podle nové organisace bude mít 3 odbory, a to: prezidiální, materiální a III. odbor; bude to v našem pojetí hlavní štáb.

Prezidiální odbor má oddělení: osobní, doplňovací, remontní, výcvikové, zdravotnické a ředitelství pomocných kancelářů, ústřední knihovnu a účtárnu.

Materiální odbor má oddělení: stavební, zbrojní, intendantní, rozpočtové a technický úřad s odděleními těžkých zbraní, lehkých zbraní a oddělení ženijní a dopravní.

Přednostovi III. odboru je svěřeno zároveň vedení agendy náčelníka hlavního štábu (tato funkce v rakouské armádě dosud nebyla). Jemu jsou podřízeny oddělení: operační, zpravodajské, mobilizační a letecké.

Tímto reorganizačním plánem se vojenská správa snažila vybudovat kostru příští armády, kterou bude postupně vyplňovat. Avšak prvním předpokladem k uskutečnění plánu je zavedení všeobecné branné povinnosti, kterému stojí v cestě mnoho překážek již dříve uvedených. Nedá se proto očekávat, že, dokud nebudou tyto překážky odklizeny, nebude moci rakouská vojenská správa svůj reorganizační plán v plném rozsahu provést.
